

yks, kaks OPS!

PERUSOPETUS

Arvoisa huoltaja,

Valtakunnallinen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet kuvaa oppiainekoh-
taiset tavoitteet ja sisällöt, arviointikriteerit, kouluissa annettavan tuen ja ohjauksen, sekä
oppimisympäristöt ja työtavat. Opetussuunnitelman perusteet antavat yhtenäisen pohjan
paikallisille opetussuunnitelmille ja siten vahvistavat koulutuksen tasa-arvoa koko maas-
sa. Opetussuunnitelman tavoitteena on taata oppilaille tarpeelliset tiedot ja taidot sekä
innostaa heitä oppimaan. Valtakunnallisen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
löydät opetushallituksen verkkosivulta (oph.fi).

Nokian kaupungin opetussuunnitelma ohjaa opetusta ja koulutyötä tarkemmin ja ottaa
huomioon paikalliset tarpeet ja näkökulmat. Tarkoitus on, että opetussuunnitelma on elävä
ja joustava opetuksen ja koulun toiminnan tuki. Nokian opetussuunnitelma löytyy kaupun-
gin kotisivulta nokiankaupunki.fi.

Tavoitteenamme on tällä oppaalla kertoa huoltajalle, mitä tietoa opetussuunnitelmasta löy-
tyy, ja mitkä periaatteet ohjaavat opetustyötä sekä arviointia. Hyödyllisiä linkkejä Nokian
opetussuunnitelmaan liittyen (mm. **arviointikriteerit**) löydät Nokian kaupungin perusope-
tuksen verkkosivulta.

Meidän tavoitteenamme on tehdä opetussuunnitelma tutuksi ja näkyväksi myös koteihin.
Tämä opetussuunnitelman tiivistelmä kertoo mitä lapsellesi opetamme ja miten arvioimme
hänen oppimistaan ja osaamistaan. **Yhteinen päämäärämme on ohjata lastasi oppimi-
sen polulla läpi yhtenäisen peruskoulun!**

Yhteistyöterveisin,

Nokian kaupungin opetushenkilöstö
Syyskuu 2024

Sisältö

1. Mikä ihmeen OPS?
2. Oppiaineet
3. Monialaiset oppimiskokonaisuudet
4. Laaja-alainen osaaminen
5. Arviointi
6. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki
7. Lopuksi

oppaan kuvitukset: © Pekka Rahkonen

1. Mikä ihmeen OPS?

Opetussuunnitelma on kaikkia opetuksen järjestäjiä sekä opettajia sitova asiakirja, joka määrittää ne periaatteet, joita opetuksessa, arvioinnissa sekä oppimisen tuessa tulee noudattaa. Opetussuunnitelman tavoitteena on taata **koulutuksen yhteismitallisuus ja tasa-arvo**. Nokian kaupungin opetussuunnitelman pohjana on valtakunnallinen perusopetuksen opetussuunnitelma, joka valtakunnallisten normien lisäksi erikseen määrittelee kunnallisesti päätettävät asiat.

Opetussuunnitelman luvut 1-5 käsittelevät yleisiä periaatteita opetussuunnitelman laadinnasta, perusopetuksen tehtävästä, tavoitteista ja toimintakulttuurista sekä koulutyön järjestämisestä. Huoltajan ja oppilaan kannalta kenties kiinnostavimmat opetussuunnitelman luvut ovat 6 Arviointi sekä 7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki. Opetussuunnitelman yhteiset luvut 8-11 käsittelevät oppilashuoltoa sekä kielellisiä, kulttuurisia ja katsomuksellisia erityispiirteitä, ja kaksikielisyyttä. Luku 12 käsittelee valinnaisuutta.

Vuosiluokkakohtaiset erityispiirteet löytyvät opetussuunnitelman luvuista 13 (1.-2. luokat), 14 (3.-6. luokat) sekä 15 (7.-9. luokat). Luvuista 13-15 löytyvät myös **oppiainekohtaiset tavoitteet sekä arviointikriteerit** sekä **päättöarvioinnin kriteerit**.

Mitä lapsellesi opetetaan koulussa ja mitä tietoja ja taitoja hänen pitäisi omaksua? Mitkä asiat vaikuttavat lapsesi arviointiin ja arvosanoihin? Minkälaiseen tukeen lapsesi on oikeutettu? Näihin kysymyksiin löydät vastauksen opetussuunnitelmasta!

2. Oppiaineet

Perusopetuslaki (628/1998), perusopetusasetus (852/1998), sekä valtioneuvoston asetus määräävät perusopetuksen **tuntijaosta**. Tuntijako tarkoittaa, **mitä oppiainetta opiskellaan milläkin vuosiluokalla ja kuinka paljon**. Tuntijakoon on valtakunnallisten raamien lisäksi myös jonkin verran paikallista päätäntävaltaa. Oheisen taulukon tuntijaon tunnit ovat 45 minuutin oppitunteja jaoteltuna vuosiluokille 1-9. Nokialla A1-kieli on aina englanti ja B1-kieli aina ruotsi. Vapaaehtoisina kielinä voi opiskella saksaa, ranskaa, venäjää tai espanjaa, mikäli oppilaita on riittävästi ryhmien muodostamiseksi. (Huom! Taulukon neljä 45min oppituntia vastaa kolmea 60 min oppituntia).

Uuden opetussuunnitelman myötä uuden tuntijaon siirtymävaiheen vuoksi tulevina parina vuotena tuntimäärät hieman elävät, kunnes lukuvuodesta 2023 alkaen tuntijako vakiintuu kaikilla luokka-asteilla.

Viisas Viima on kuudennella luokalla. Viima opiskelee viikossa 4 tuntia matematiikkaa ja 2 tuntia englantia. Lisäksi Viima on valinnut vapaaehtoiseksi kieleksi saksan, jota on opiskellut neljänneltä luokalta lähtien 2 tuntia viikossa. Viimalla on viikossa yhteensä 27 oppituntia. Luokkakavereilla, jotka eivät opiskele vapaaehtoista kieltä, tunteja on viikossa 25. Viima valitsee yläkoulussa valinnaiseksi kieleksi ranskan, jolloin kieli sisältyy valinnaisaineisiin, eikä täten lisää Viiman kokonaistuntimäärää.

	1 lk	2 lk	3 lk	4 lk	5 lk	6 lk	7 lk	8 lk	9 lk	Yht.
Äidinkieli ja kirjallisuus	7	7	5	5	4	4	3	4	3	42
A1-kieli	1	1	2	2	3	2	2	2	3	18
B1-kieli	-----						2	2	2	8
Matematiikka	3	3	4	4	4	4	3	4	4	33
Ympäristö- ja luonnontieto	2	2	2	2	3	3				14
Biologia ja maantieto							2	2	3	7
Fysiikka ja kemia							2	3	2	7
Terveystieto							0,5	1,5	1	3
Uskonto/Elämäntietä	1	1	2	1	1	1	1	1	1	10
Historia ja yhteiskuntaoppi	-----			1	2	2	2	2	3	12
Musiikki (ei koske musiikkiluokkaa)	1	1	1	2	1	1	1	1	0	9
Kuvataide	1	1	2	2	2	1	2	0	0	11
Käsityö	2	2	2	2	2	2	3	0	0	15
Liikunta	2	2	3	2	2	2	2	3	2	20
Kotitalous	-----						3	0	0	3
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset	-----						0	2	2	4
Muut valinnaiset	-----			1	1	1	1	2	3	9
Oppilaanohjaus	-----						0,5	0,5	1	2
Oppilaan vähimmäistuntimäärä	20	20	23	24	25	25	30	30	30	227
(Vapaaehtoinen A2-kieli)	-----			2	2	2	2	2	2	12
(Vapaaehtoinen B2-kieli)	-----						2	2	4	
Oppilaan tuntimäärä, mikäli hän opiskelee vapaaehtoista A2/B2 kieltä				26	27	27	31	32/32	32/32	239/231
	1 lk	2 lk	3 lk	4 lk	5 lk	6 lk	7 lk	8 lk	9 lk	Yht.

Nokian kaupungin perusopetuksen tuntijako lukuvuonna 2024-2025

3. Monialaiset oppimiskokonaisuudet

Monialaiset oppimiskokonaisuudet – tuttavallisesti MOK tai MOKSU – ovat tulleet osaksi opetussuunnitelmaa ja koulujen toimintaa. Vuosittain jokaisella luokka-asteella tulee toteuttaa oppiaineet ylittävää opiskelua valitusta aihekokonaisuudesta. Tavoitteena on sitoa oppimista ja oppiaineita toisiinsa ja muodostaa käsitteellinen kokonaisuus irrallisten tiedonmurujen sijaan. Oppimiskokonaisuuksien tarkoituksena on käsitellä toiminnallisesti aihekokonaisuuksia oppilaita osallistaen. **Kokonaisuuden laajuus vuosittain on yhden viikon opiskelua vastaava määrä.**

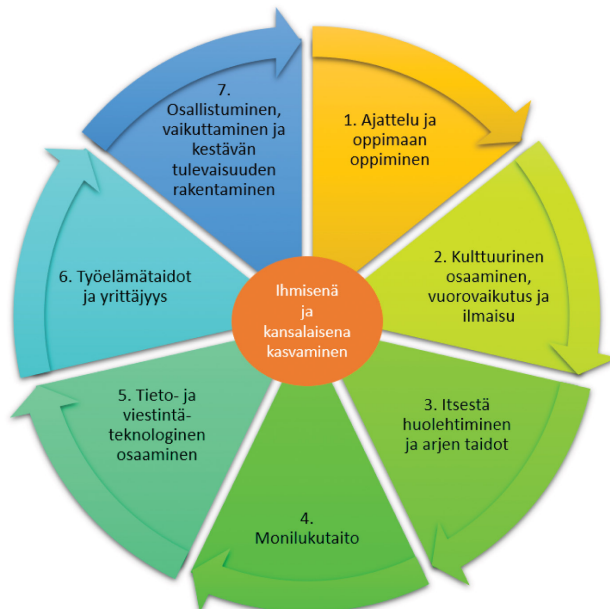
MOK-työskentely suunnitellaan vuosittain osaksi oppiaineiden sisältöjä niin, että oppilaat ja opettajat toteuttavat oppimisessa oppiainerajoja ylittävää työskentelyä. Esimerkiksi seiskaluokkalaiset voivat tutustua valoon niin fyysikaalisena kuin psykologisenakin ilmiönä, biologisen elämän edellytyksenä ja taiteen inspiraationa.

4. Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen tarkoittaa tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Tiedot, taidot ja osaaminen pyritään liittämään osaksi yksilön ihmiseksi kasvamista ja minuuden muodostumista. Arvot ja asenteet muokkaavat kykyä käyttää omaa osaamistaan erilaisissa arjen tilanteissa. Koulun tavoitteena on tukea jokaista oppijaa tässä kokonaisvaltaisessa kasvussa. **Opetussuunnitelma velvoittaa laaja-alaisen osaamisalueiden harjoittelemista kaikissa oppiaineissa läpi peruskoulu-uran.**

OPSin luvuissa 13-15 määritellään oppiaineiden tavoitteet ja niihin liittyvät laaja-alaiset osaamisalueet. Esimerkiksi äidinkiesssä on asetettu tavoitteeksi itseilmaisun vahvistaminen ja vuorovaikutustilanteiden hallitseminen, jotka liittyvät suoraan laaja-alaiseen osaamisalueeseen 2. Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu. Laaja-alaiset osaamisalueet painottuvat eri oppiaineissa eri tavoin. Esimerkiksi matematiikassa tieto- ja viestintäteknologia on luonteva apuväline siinä missä yhteiskuntopissa pohditaan yksilön osallistumista ja vaikuttamista laajemmin.

Laaja-alaiset osaamisalueet ovat niitä taitoja, joita jokainen tarvitsee toimiessaan yhteisön itsenäisenä ja ajattelevana jäsenenä. **Näiden taitojen kehittymistä haluamme tukea myös koulussa, kun lapsesi kasvaa ihmisenä ja kansalaisena.**

5. Arviointi

Arviointi kohdistuu **oppimiseen, osaamiseen, työskentelyyn ja käyttäytymiseen**. Arvioinnin tulee olla jatkuvaa ja monipuolista. Oppilaalle tulee tarjota mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan ja osaamistaan eri tavoin ja tarkoituksenmukaisin keinoin. Arviointi ei täten voi perustua ainoastaan esimerkiksi kirjallisiin koesuorituksiin. Oppimiskeskustelut ja muu oppilaalle annettava suullinen palaute antavat arvokasta tietoa oppimisen edistymisestä. Oppiaineen arvioinnin (mitä arvioidaan, miten arvioidaan ja milloin arvioidaan) tulee olla oppilaan tiedossa jo oppiainekokonaisuuden alussa. Nokian kaupungin opetussuunnitelmasta, luvun 6 paikallisesta osuudesta löydät linkin arvioinnin vuosikelloon.

Arviointia on kahdenlaista: formatiivista ja summatiivista.

Formatiivinen arviointi on oppimista tukevaa ja ohjaavaa palautetta. Opettajan tulee antaa oppilaalle säännöllisesti palautetta opitunneilla opintojen etenemisestä. Itsearviointi ja vertaisarviointi ovat osa formatiivista arviointia ja näitä harjoittelemme osana kaikkien aineiden opiskelua. Formatiivinen arviointi **ei vaikuta** oppiaineesta saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arvioon. Formatiivista arviointia ei tarvitse dokumentoida.

Summatiivinen arviointi tehdään vähintään jokaisen lukuvuoden päätteeksi. Summatiivinen arviointi annetaan oppilaalle *todistuksena*. Lukuvuosiarviointi on kokonaisarviointi oppilaan **koko lukuvuoden** suoriutumisesta ja **perustuu opetussuunnitelman oppiaineen arviointiperusteisiin**. **Päätösarviointi perustuu päätösarvioinnin kriteereihin ja kohdistuu kullekin oppiaineelle asetettuihin tavoitteisiin perusopetuksen oppimäärän päättyessä**. Opettajan kirjaa arvioinnit kaikista niistä näytöistä, jotka vaikuttavat summatiiviseen arviointiin.

Oppiaineiden tavoitteet ja arviointiperusteet löytyvät opetussuunnitelman luvuista 13, 14 ja 15 oppiaineittain eriteltyinä. **Työskentelyn arviointi on osa oppiaineen arviointia**. Käyttäytyminen arvioidaan erillisenä. Käyttäytymisen arvosanojen kuvaukset löytyvät Nokian kaupungin opetussuunnitelmasta (luku 6 kunnallinen osuus). **Käyttäytyminen ei vaikuta oppiaineen arviointiin**. Oppilaan käyttäytymiseen tai työskentelyyn liittyvät erityistarpeet kirjataan tarvittaessa oppimissuunnitelmaan tai HOJKSiin (ks. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki).

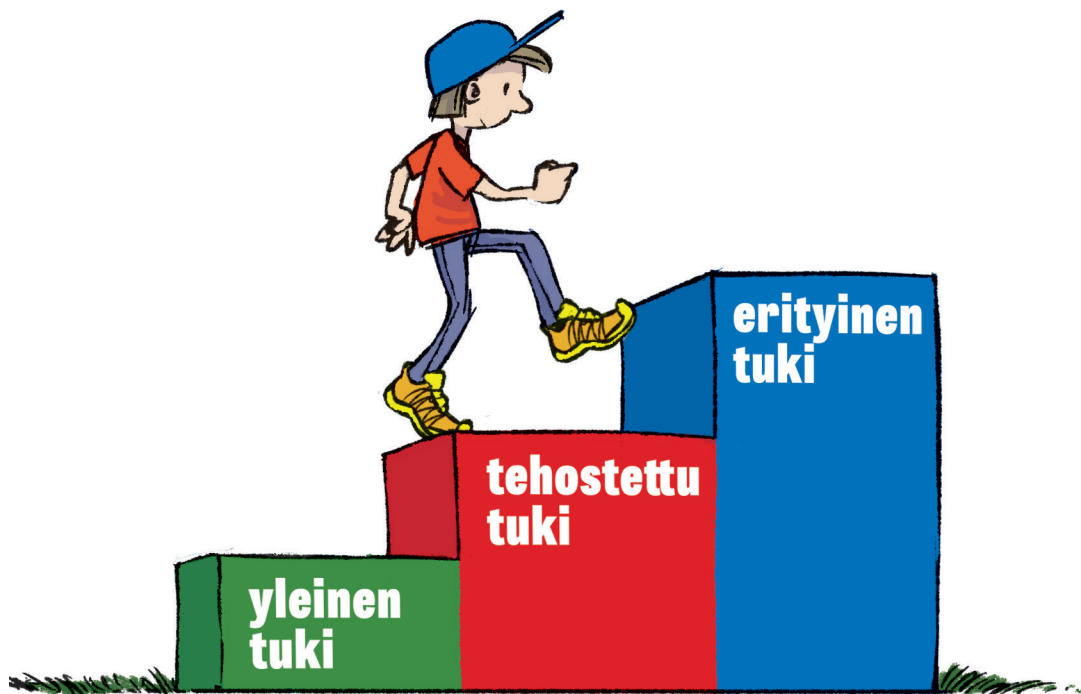

Viisas Viima haluaa oppia uutta. Hän kuuntelee tunneilla tarkkaavaisesti ja työskentelee riipeästi ja tehokkaasti. Häntä kuitenkin ujostuttaa vastata luokassa kysymyksiin ja tarkkailee mieluummin tilannetta syrjemmältä. Viiman tuntityöskentely on kiitettävää ja hän pyrkii aina ymmärtämään kaiken kuulemansa, vaikkakin välillä tulee eteen vaikeita asioita. Aina ei voi kaikkea tajuta, eikä se haittaa! Viima kuitenkin jännittää kokeissa paljon. Sekä opettaja että Viima ovat sitä mieltä, että koearvosanat- jotka ovat yleensä seiskaa- eivät kerro Viiman todellisesta osaamisesta. Joskus opettaja juttelee kokeen jälkeen Viiman kanssa, ja antaa Viiman täydentää koevastauksiaan suullisesti, jolloin Viima pystyy näyttämään **hyvää osaa-**
mista (= arvosana 8). Viiman arvosana todistuksessa on 8.

6. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Opetussuunnitelman luku 7 ohjaa oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämistä perusopetuksessa. Nokian kaupunki on julkaissut vuosittain päivitettävän oppaan, jonka löydät kaupungin verkkosivulta kohdasta [oppimisen ja koulunkäynnin tuki](#).

Perusopetuksessa noudatetaan kolmiportaisen tuen mallia. Tuen muotoja ovat **yleinen tuki**, **tehostettu tuki** ja vahvimpana muotona **erityinen tuki**. Perusopetuslaissa säädettyjä tukimuotoja ovat esimerkiksi tukiopetus, osa-aikainen erityisopetus, tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä erityiset apuvälineet. Tukea voidaan järjestää opetuksen ohessa tai esimerkiksi erityisluokalla. Oppilaan saaman tuen tulee olla joustavaa, pitkäjänteisesti suunniteltua, tavoitteellista ja tuen tarpeen mukaan muuttuvaa. Tukea annetaan niin kauan sekä sen tasoisena ja muotoisena kuin se on tarpeellista.

Ennen tehostettuun tukeen siirtymistä oppilaalle tehdään pedagoginen arvio, jonka pohjalta tehdään tarvittaessa päätös tehostetusta tuesta. Tehostetun tuen oppilaalle tehdään **oppimissuunnitelma** yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Vastaavasti ennen erityisen tuen päätöstä oppilaalle tehdään pedagoginen selvitys ja sen pohjalta tarvittaessa päätös siirrosta erityisen tuen piiriin. Erityisen tuen oppilaalle laaditaan **henkilökohtainen oppimisen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS)**. Pedagogiset asiakirjat (oppimissuunnitelma ja HOJKS) päivitetään ja arvioidaan vuosittain yhteistyössä kodin kanssa. Tuen järjestelyihin on tulossa laki- ja OPS-muutoksia lukuvuoden 2025 alusta alkaen.

Opetussuunnitelma korostaa yhteistyön tärkeyttä: suunnitelmat tuen toteuttamisesta tehdään aina yhteistyössä kotien kanssa. Tuen toteutumista tulee myös seurata. Mikäli toteutunut tuki ei ole riittävää, tukitoimia tulee lisätä, muuttaa tai tehostaa sen mukaan, että riittävä tuen taso löydetään. Yhdessä voidaan miettiä sopivia tapoja tukea oppilasta koulussa ja kotona. Mikäli lapsen tuen tarve vähenee, siirrytään edelliselle tuen tasolle saman arviointiprosessin kautta.

Toisinaan huoli oppilaan hyvinvoinnista voi herätä myös muista kuin oppimiseen liittyvistä asioista. Koulun tehtävä on tukea monipuolisesti oppilaan sosiaalista, henkistä ja fyysistä hyvinvointia. **Opiskeluhuoltoon** kuuluvat esimerkiksi kouluterveydenhuollon, kuraattorin ja psykologin palvelut. Aloitteen opiskeluhoitopalveluiden piiriin hakeutumisesta voi tehdä lapsi itse, huoltaja, lapsen opettaja tai muu henkilö, joka on huomannut huolen aiheen.

7. Lopuksi

Haluamme kannustaa Teitä huoltajia tutustumaan valtakunnalliseen ja paikalliseen opetussuunnitelmaan. Niistä saatte hyödyllistä tietoa eri oppiaineiden sisällöistä ja arviointiperusteista eri luokka-asteilla. Mikäli lapsesi tarvitsee apua ja tukea oppimispolullaan, niin tehtävämme on yhdessä löytää riittävät ja tarkoituksenmukaiset tukimuodot.

Haluamme toivottaa kaikille oppilaille ja heidän huoltajilleen sujuvaa peruskoulupolkua aina lapsen ensimmäisestä koulupäivästä siihen hetkeen asti, kun nuorelle viimein ojenetaan peruskoulun päättötodistus!

Tapaamisiin!

